

Počet bodov:

Kód žiaka:

Opravoval:

Kontroloval:

Ukážka č. 1

Staroslovienčina bola prvým spisovným jazykom našich predkov žijúcich na území Veľkej Moravy. Pri používaní staroslovienčiny prenikali do nej prvky z vtedajšieho domáceho západoslovanského jazyka. Ale obdobie tejto podoby slovanského jazyka netrvalo dlho. Veľkomoravská ríša sa rozpadla v 10. storočí a Slováci sa dostali do uhorského štátu, v ktorom žili tisíc rokov. Domáci slovenský jazyk sa v úradnom ani v nijakom inom kultúrnom styku nepoužíval. Úradné listiny sa písali po latinsky a nemeckí mešťania v mestských písomnostiach popri latinčine používali aj nemčinu. Aj slovenskí mešťania si v 14. a 15. storočí vydobyli právo používať v úradných rokovaniach slovenčinu. Lenže slovenčina nebola ešte vtedy jednotným spisovným jazykom. Preto sa na zapisovanie úradných rokovaní začala v 15. storočí používať čeština.

1. Ktoré tvrdenie o vývine jazyka z ukážky č. 1 je pravdivé?

- A. Keď sa Slováci dostali do Uhorska, Veľká Morava sa rozpadla.
- B. Pri vzniku Uhorska slúžila slovenčina ako úradný a kultúrny jazyk.
- C. Nemeckí mešťania používali na úradoch výlučne nemčinu.
- D. V 14. a 15. storočí sa slovenčina využívala na úradnú komunikáciu.

2. Vypíšte z ukážky č. 1 podstatné meno, ktoré sa skloňuje podľa vzoru

- a) mesto – .....
- b) vysvedčenie – .....
- c) ulica – .....
- d) košť – .....

3. Aký slohový útvar predstavuje ukážka č. 1?

- A. oznámenie
- B. výklad
- C. opis
- D. rozprávanie

4. Napíšte, akým slovným druhom je vyjadrený podmet vo vetách.

- a) Niečo ma pichlo v boku. ....
- b) Na štadióne sa ozvalo mohutné hurá. ....

5. Niektoré deti prežívali prázdniny v malebnom prostredí hôr a dolín.

Aký sklad tvoria podčiarknuté slová vo vete?

- A. prisudzovací sklad
- B. určovací sklad
- C. priradovací sklad

6. Ktorá z uvedených viet nie je dvojčlenná neúplná?

- A. Námestím sa valil obrovský zástup.
- B. Na stôl postavila misku s jahodami.
- C. Do školy prichádza vždy pekne upravený.
- D. Zoznámil som sa s ním pred tromi rokmi.

Text pokračuje na druhej strane

7. Do priamej reči doplňte interpunkčné znamienka.

- a) Utekaj hnevala sa mamka prídeš neskoro.
- b) Brat odpovedal Prečítam si tie noviny.

8. V ktorej z možností nedochádza v žiadnom z uvedených slov k spodobovaniu?

- A. nadradený, bez ceny, havrany, spevom
- B. vznikol, krížom, z domu, s nami
- C. rozhádzať, od leta, vlasy, ľahkým
- D. strihal, odvážil, v behu, včera

9. Vhodnými slovotvornými príponami vytvorte pomenovanie pre osobu ženského rodu.

- a) pedagóg – .....
- b) kolega – .....

10. V ktorej vete je pravopisná chyba?

- A. V Nitrianskom kraji sa v tomto roku znížil počet absolventov základných škôl.
- B. Stretli sme sa okolo siedmej na námestí Hrdinov.
- C. Pristávaciu plochu bratislavského letiska sa rozhodli rekonštruovať.
- D. Chcem študovať na Gymnáziu Andreja Vrábla v Leviciach.

Ukážka č. 2

*Stojí, stojí mohyla.
Na mohyle zlá chvíľa,
na mohyle trnie, chrastie
a v tom trní, chrastí rastie,
rastie, kvety rozvíja
jedna žltá ľalija.
Tá ľalija smutno vzdychá:
Hlávku moju trnie pichá
a nožičky oheň páli —
pomôžte mi v mojom žiali!*

(Ján Botto – Žltá ľalija)

11. Pomenujte rým v ukážke č. 2 a napíšte jeho rýmovú schému.

.....

12. V ktorom slove z ukážky č. 2 je porušené pravidlo o rytmickej krátení?

.....

13. Doplňte definície.

- a) Opakovanie verša alebo skupiny veršov na konci strofy v nezmenenej alebo čiastočne zmenenej podobe sa nazýva .....
- b) Epický útvar ľudovej slovesnosti, ktorý sa vyznačuje smutným a jednoduchým dejom, ktorý sa zväčša končí tragicky sa nazýva .....

Koniec textu